

SPRAWOZDANIE ZA 2021 ROK

***z wdrażania Gminnego Programu Wspierania
Rodziny na Lata 2019 – 2021 dla Miasta Dęblin***

C

O

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 przyjęty został uchwałą Rady Miasta Dęblin z dn. 23.01.2019 r. Nr IV/24/2019.

Celem głównym Programu jest wzmocnienie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez zrealizowanie celów szczegółowych, jakimi są :

- zwiększenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- zwiększenie bezpieczeństwa i zapewnienie pomocy rodzinom dotkniętym problemami społecznymi,
- wypromowanie zdrowego stylu życia.

Stan epidemii wprowadzony w marcu 2020 roku na terenie całego kraju znacznie zmodyfikował realizację działań poszczególnych realizatorów. Wszyscy musieliśmy się zmierzyć z nową sytuacją izolacji społecznej, z niepokojem o zdrowie i życie nasze, naszych bliskich, podopiecznych, wychowanków i pacjentów a także o miejsca pracy i najbliższą przyszłość.

Cele: Zwiększenie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny i zwiększenie bezpieczeństwa i zapewnienia pomocy rodzinom dotkniętym problemami społecznymi są ściśle ze sobą związane, zazębiają się i ich wdrażanie musi być zsynchronizowane przez szereg działań podejmowanych głównie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dęblinie jako koordynatora Programu, we współpracy i współdziałaniu z placówkami oświatowymi (w tym pedagogami szkolnymi), kuratorem sądowym, dzielnicowymi KP, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym w Dęblinie.

Celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozpoznanie i zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Tak jak w roku ubiegłym w dobie epidemii, dobie powszechnego strachu i niepokoju, wśród pracowników ośrodków pomocy społecznej dwie sprawy budziły największe emocje. Po pierwsze – jak w czasach pandemii prowadzić postępowania oparte na rodzinnym wywiadzie środowiskowym. Po drugie – jak zapewnić realizację usług opiekuńczych w sposób bezpieczny dla klientów oraz pracowników. Pracownicy Ośrodka pomimo wprowadzonych obostrzeń, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa świadczyli pracę nieprzerwalnie.

Podczas diagnozowania środowisk pracownicy socjalni zaobserwowali, że poza deficytami wynikającymi z niewłaściwych postaw rodzicielskich, postępującego zaniku wartości a także konfliktów zachodzących między rodzicami i dziećmi, wynikających z różnicy wieku a tym samym różnicy patrzenia na świat doszły nowe: wynikające z długotrwałej izolacji i konieczności ciągłego przebywania w mieszkaniu, budzące napięcia, rozdrażnienie i frustrację, nad którymi nie wszyscy dorośli potrafią zapanować. Z obserwacji wynika, że im bardziej rodzina jest odizolowana od otoczenia, tym skala niestosownych zachowań jest większa. Aby zminimalizować skutki w/w niekorzystnych sytuacji, szereg instytucji stoi na straży wartości rodziny i jej właściwego funkcjonowania, min. należy do nich OPS. Zabezpieczenie potrzeb członków rodzin realizowane jest między innymi przez szeroko rozumianą pracę socjalną, pracę asystenta rodziny oraz pomoc finansową. Dział Świadczeń Rodzinnych OPS systematycznie realizował wypłaty ustawowych

świadczeń rodzinnych, mając na celu dobro i odpowiednie zabezpieczenie materialne rodzin z dziećmi, rodzin z osobami niepełnosprawnymi itp.

Praca pracowników socjalnych i asystenta rodziny w roku 2021 koncentrowała się głównie na :

- pomocy w budowaniu prawidłowego wzorca rodzica,
- wzmocnieniu kompetencji rodziców,
- pomocy w egzekwowaniu obowiązku szkolnego (również w nauczaniu zdalnym),
- pomocy w budowaniu prawidłowych relacji między członkami rodziny,
- pomocy w poszukiwaniu pracy,
- pomocy w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach,
- doradztwie w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- pomocy w planowaniu budżetu rodzinnego,
- pomocy w wyrobieniu nawyków higienicznych i utrzymywaniu czystości w najbliższym otoczeniu, zachowaniu wszelkich zasad reżimu sanitarnego chroniącego przed zakażeniem covid,
- pomocy w załatwianiu dostępu do świadczeń rehabilitacyjnych i zdrowotnych,
- wspieraniu i pomocy dla seniorów,
- monitorowaniu sytuacji rodzin z dziećmi.

Rodziny ze szczególnymi trudnościami, zagrożone wykluczeniem, patologią objęte były bezpośrednim wsparciem i pomocą ze strony asystenta rodziny. W 2021 r. pomocą taką objętych było 18 rodzin z 39 małoletnimi dziećmi.

W rodzinach tych asystent realizował poniższe funkcje:

- funkcja wsparcia psychologiczno-emocjonalna,
- funkcja diagnostyczno-monitorująca,
- funkcja opiekuńcza,
- funkcja doradcza,
- funkcja wychowawcza,
- funkcja motywująco-aktywizująca,
- funkcja informacyjna.

Zdarzało się jednak, że pomoc ze strony OPS była niewystarczająca. Konieczna była ingerencja Sądu Rodzinnego, lub Kuratorskiej Służby Sądowej. Kuratorzy ściśle współpracowali z samorządem lokalnym i organizacjami, które statutowo zajmują się opieką, wychowaniem, leczeniem i świadczeniem pomocy rodzinom. Prowadzili działania wychowawczo – resocjalizujące, diagnostyczne, profilaktyczne, kontrolne, readaptacyjne – związane z wykonaniem orzeczeń sądów oraz zleconymi wywiadami środowiskowymi. Inicjowali działania socjalne, dotyczące pomocy materialnej, poradnictwa, pomocy w nauce, w zatrudnieniu i opiece medycznej przez kierowanie członków rodzin do podmiotów wykonujących profesjonalną działalność socjalną i terapeutyczną. W Zespole Kuratorskim pełnione były dyżury w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem” w dniach od 22 do 28 lutego 2021 r., oraz w ramach „Tygodnia Mediacji” w dniach od 18 do 22 października 2021 r. Zespół Kuratorski udzielał też pomocy postpenitencjarnej osobom opuszczającym zakłady karne i ich rodziny.

Zaburzenia w funkcjonowaniu rodzin nierzadko wynikają z problemów alkoholowych rodziców lub innych członków rodzin z dziećmi. Zapobieganie tym problemom leży w Kompetencjach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dęblinie i w dużej mierze poprawia funkcjonowanie rodzin, ich wydolność opiekuńczo wychowawczą a także przeciwdziała przemoc rodzinie. Na zadaniach tych skupiono szczególną uwagę, gdyż

problemy wynikające z nadużywania alkoholu należą do grupy problemów złożonych, które przybierają bardzo niebezpieczne rozmiary i powodują szkody zarówno ekonomiczne, jak i społeczne, prowadzą do zaburzeń w funkcjonowaniu rodzin a nawet do ich degradacji.

W związku z powyższym, mimo stanu epidemii MKRPA nie zaprzestała bezpośrednich spotkań z klientami. Spotkania odbywały się z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego. Działania Komisji skupiały się na zmniejszaniu rozmiarów i dotkliwości problemów powodowanych przez alkohol i polegały na:

- inicjowaniu i koordynowaniu polityki Miasta wobec problemów alkoholowych i narkomanii,
- wspomaganie i inspirowanie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży,
- opiniowaniu programów terapeutycznych i profilaktycznych, warunkujących zawarcie porozumienia o dotację z funduszy przeciwdziałania alkoholizmowi,
- udzielaniu wsparcia rodzinom, gdzie występuje problem alkoholowy, narkomania, przemoc,
- podejmowaniu działań zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby uzależnione od alkoholu,
- prowadzeniu Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego dla osób doznających przemocy,
- rozpoznawaniu (w trakcie spotkań z klientami MKRPA) zjawiska przemocy domowej, a co za tym idzie udzielaniu stosownego wsparcia i informacji o możliwościach powstrzymania przemocy, wszczęcia procedury Niebieskiej Karty, a także skorzystania z porady pracowników PIK,
- udostępnianiu materiałów edukacyjnych i informacyjnych,
- udzielaniu informacji telefonicznych,
- prowadzeniu punktu terapeutycznego dla osób zagrożonych i uzależnionych od narkotyków i dopalaczy, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

MKRPA ściśle współpracowała z Poradnią Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Dęblinie. Pracownicy Poradni prowadzili terapię osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, udzielali wyczerpujących informacji na temat zagrożeń dla osób i członków ich rodzin wynikających z uzależnień i współuzależnień. Poradnia oferowała także pomoc psychologiczną i konsultacje psychiatryczne. W czasie największego zagrożenia pandemicznego, kontakty terapeutów z pacjentami odbywały się w formie teleporad.

Zwiększenie bezpieczeństwa i zapewnienie pomocy rodzinom dotkniętym problemami społecznymi a przede wszystkim przemocą realizowane było w dużej mierze przez Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na rzecz Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 Zespół Interdyscyplinarny prowadził następujące działania:

- skoordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym,
- zbudowanie systemu kompleksowej i profesjonalnej pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą,
- pomoc ze strony członków grup roboczych wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy w rodzinie – prowadzenie procedury Niebieskiej Karty,
- szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie i niwelowania jej skutków (zawiadomienie Prokuratury, Policji,

kierowanie do psychologa, lekarzy itp.),

- planowanie i realizacja działań pomocowych,

Dodać należy, że w ramach działań pomocowych w 2021 r. członkowie grup roboczych podjęli pracę z 62 rodzinami, w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty”. W ciągu 2021 r. uruchomiono procedury NK w 48 rodzinach.

Na straży właściwego funkcjonowania rodzin szczególnie w trudnym czasie epidemii stali również dzielnicowi i policjanci z Komisariatu Policji w Dęblinie. W ramach realizacji Programu podejmowali szereg działań takich jak:

- wszczęcie procedur Niebieskich Kart (w 2021 r. wszczęto ich łącznie 46, tj. po kilka w niektórych rodzinach),

- zatrzymanie sprawców przemocy w PDOZ

- prowadzenie interwencji domowych wynikających z przemocy w rodzinach,

- monitorowanie sytuacji rodzin objętych procedurą NK a także praca w grupach roboczych i ZI,

- współpraca z MKRPA w Dęblinie.

Policjanci z KP w Dęblinie brali udział w akcji „Tydzień Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem”.

Wszystkie placówki oświatowe na terenie Dębłina w 2021 r. wypełniały bardzo trudną ale niezwykle znaczącą rolę w realizacji celów, jakimi są:

- zwiększenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin,

- zwiększenie bezpieczeństwa i zapewnienie pomocy rodzinom dotkniętym problemami społecznymi.

W stanie epidemii działania pracowników placówek oświatowych były szczególnie uwrażliwione na dzieci uczące się w sposób zdalny. Miały na celu wspieranie dzieci we wszystkich poczynaniach dotyczących zdobywania wiedzy, umiejętności w budowaniu systemu wartości i prawidłowych postaw moralno – społecznych. Pedagodzy, wychowawcy i nauczyciele poszukiwali nowych form pracy nie tylko z uczniami, ale z całymi rodzinami, z naciskiem na podniesienie jakości ich życia, rozpoznanie problemów i szybkie udzielenie odpowiedniego wsparcia. Placówki te prowadziły również pedagogizację rodziców. Prowadzono systematyczną współpracę z rodzicami głównie w formie wideospotkań poprzez :

- informowanie o postępach dzieci,

- ustalanie wspólnego frontu oddziaływań wychowawczych,

- prowadzenie konsultacji indywidualnych,

- włączanie rodziców w realizację projektów edukacyjnych i wychowawczych.

Pedagodzy szkolni nierzadko rozpoznawali problemy w rodzinach i wdrażali odpowiednie działania, tj. w razie konieczności prowadzili bezpośrednie spotkania z dziećmi, rodzicami, informowali odpowiednie służby o problemach. Placówki oświatowe skupiały się również na zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne.

Nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy w szkołach, przedszkolach a także pracownicy w Miejskim Domu Kultury realizowali w miarę możliwości różnego rodzaju programy o charakterze wychowawczym, w przedszkolach były to teatryki z morałem, czytanie bajek, uroczystości okolicznościowe itp. Nauczyciele przedszkoli rozpoznawali indywidualne potrzeby rozwojowe, edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dzieci. Udzielano wsparcia rodzicom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych.

Miejska Biblioteka Publiczna pomimo obostrzeń realizowała zadania dotyczące Gminnego Programu Wspierania Rodzin, często w formie on-line. Organizowane były wieczorki czytelnicze, lekcje historyczno – biblioteczne z udziałem uczniów szkół podstawowych, spotkania autorskie z pisarzami i poetami, które miały na celu naukę dobrych zachowań, pozytywnych postaw i wartości. Pielęgnowano wartości i więzi rodzinne poprzez organizowanie konkursów i projektów.

Świetlice środowiskowe z terenu Dębłina prowadziły systematycznie programy, zajęcia tematyczne dla dzieci i młodzieży z różnych środowisk, w tym również zagrożonych wykluczeniem i dotkniętych patologią. W związku trwającym stanem epidemii działalność placówek była ograniczona. Prowadzona była działalność mająca na celu systematyczne wspieranie rodziny w procesach wychowawczych i opiekuńczych poprzez tworzenie warunków do nauki, rozwijania zainteresowań i uzdolnień, wyrównywanie braków wychowawczych rodziny i eliminowanie zaburzeń zachowania.

Wszystkie placówki oświatowe współpracowały z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną. Ścisłą współpracę realizowały: Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Dęblinie i Warsztaty Terapii Zajęciowej. WTZ prowadziły pracę z osobami niepełnosprawnymi powyżej 18 roku życia oraz ich rodzinami. W 2021 r. wsparciem objęto 25 osób niepełnosprawnych.

Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna przez cały rok stacjonarnie podejmowała nie tylko działania edukacyjne, ale również liczne działania wspierające kompleksowo rodziny z terenu naszego miasta. Należały do nich:

- wsparcie psychologiczno – pedagogiczno – logopedyczne,
- wydawanie opinii o niepełnosprawności, konieczności nauczania indywidualnego, i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,
- prowadzenie warsztatów doskonalących rodziców „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”,
- prowadzenie doradztwa zawodowego,
- prowadzenie działalności profilaktycznej i psychoedukacyjnej dla rodziców.

Wszyscy realizatorzy Programu prowadzili działalność na rzecz realizacji celu głównego, jakim jest wzmocnienie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu. **Część instytucji i placówek koncentrowała się na realizowaniu celu, jakim jest wypromowanie zdrowego stylu życia.** Znaczącą rolę odgrywały tu placówki ochrony zdrowia i placówki oświatowe.

W dobie pandemii w centrum wydarzeń znalazł się system opieki zdrowotnej, który stanął w obliczu konieczności zabezpieczenia społeczeństwa przed nie do końca poznanym zagrożeniem a jednocześnie utrzymania dostępności świadczeń zdrowotnych dla wszystkich potrzebujących. Dostosowanie się do nowej sytuacji stanowiło wyzwanie zarówno dla społeczeństwa, jak i organów administracji państwowej. Ważne jest to, że w okresie pandemii możliwe było wykorzystanie wprowadzonych niewiele wcześniej rozwiązań w dziedzinie e-zdrowia – przede wszystkim e-zwolnienia, teleporady i e-recepty. Umożliwiło to zmianę formy udzielania świadczeń, utrzymanie ich dostępności, zminimalizowało ryzyko bezpośredniego narażenia pacjentów na kontakt z osobami zakażonymi koronawirusem. Stan epidemii potwierdził w praktyce dużą wartość świadczeń telemedycznych w zakresie opieki nad pacjentami, w rozpoznawaniu ich problemów zdrowotnych a także w zakresie profilaktyki.

Zakłady Opieki Zdrowotnej z terenu Dębłina prowadziły działalność profilaktyczną i promującą zdrowy styl życia poprzez:

- badania profilaktyczne takie jak: cytologia, mammografia, kolonoskopia, gastroskopia, badanie słuchu, program kardiologiczny, profilaktyka raka piersi „Gabinety USG z różową wstążką”,

profilaktyka raka szyjki macicy, profilaktyka chorób krążenia, profilaktyka reumatoidalnego zapalenia stawów, profilaktyka nowotworowa „Badam się, mam pewność”,

- przeprowadzanie regularnych bilansów zdrowia,
- propagowanie i wykonywanie szczepień ochronnych,
- przeprowadzenie akcji informacyjnej o sposobach zapobiegania zakażeniu koronawirusem,
- przeprowadzenie akcji informacyjnej o możliwości zaszczepienia się przeciw Covid-19,
- kierowanie do poradni specjalistycznych, w razie potrzeby do oddziałów leczenia uzależnień.

Placówki oświatowe zwracały także uwagę na potrzeby zdrowotne rodzin, zapewnienie dostępu do bezpieczeństwa publicznego. W szkołach, przedszkolach, SOSW a także w świetlicach środowiskowych promowano zdrowy styl życia i prowadzono profilaktykę zdrowotną. Realizowano różnego rodzaju programy prozdrowotne i przeciwdziałające uzależnieniom a także uczące zasad zachowania higieny. Organizowano różnego typu akcje np. zbieranie zużytych baterii, segregowanie śmieci, promowanie aktywności fizycznej poprzez redagowanie gazetek edukacyjnych.

W związku z zagrożeniem zdrowia, we wszystkich placówkach oświatowych promowano zdrowy styl życia poprzez:

- zachęcanie uczniów do dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne własne i kolegów,
- dbanie o poprawne funkcjonowanie w społeczności uczniowskiej,
- uświadamianie zagrożeń i konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych,
- uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z internetu i niebezpiecznych gier rozpowszechnianych w sieci,
- przypominanie zasad bezpiecznego spędzania czasu wolnego podczas pobytu w domu, podczas zabaw na świeżym powietrzu,
- przeciwdziałanie przemocy, agresji, uzależnieniom i innym ryzykownym zachowaniom,
- zapewnienie uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Przez pandemię koronawirusa, ubiegły rok był czasem wyjątkowo trudnym, zupełnie nowym, dla wszystkich stanowił wielkie wyzwanie. Wszyscy realizatorzy Programu starali się sprostać obiektywnym przeciwnościom i przeprowadzili szereg działań, których celem było dążenie do jak najbardziej prawidłowego funkcjonowania rodzin w dobie zagrożenia.